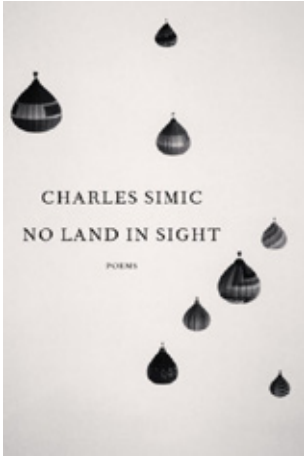

Džejson Tendon

ČARLS SIMIĆ, NIGDE KOPNA NA VIDIKU

Čarls Simić ne samo da je jedan od najslavljenijih i naj-nagrađivanijih pesnika poslednjih pedeset godina, nego je, u svojim osamdesetim, i dalje jedan od najplodnijih, budući da je od 2015. objavio četiri knjige. Ljubitelji Simićeve poezije kojima su se posebno dopala njegova skorašnja dela kao što su *Priđi bliže i slušaj* (*Come Closer and Listen*, 2019) i *Zapisano u mraku* (*Scribbled in the Dark*, 2017) mnoga obeležja njegovog recentnijeg stila pronaći će i u najnovijoj zbirci *Nigde kopna na vidiku*¹ (*No Land in Sight*, 2022). Pesme u njoj su kratke, često imaju manje od deset stihova i prevashodno su smeštene u gradu (pretpostavljenom Njujorku, gde je Simić proveo većinu vremena kada ne bi bio u Nju Hempširu). Njegov lirski subjekt usamljenik je koji pati od nesаницe i tumara ulicama u svako doba dana, ili leži u krevetu i sluša

vetar, znakovit zvuk u Simićevim delima. On redovno ispoljava saosećanje prema beskućnicima, prezir prema političkim vođama i začuđenost pred masama koje ih slepo prate.

Povrh toga, Simićev subjekt satirizuje romantičarski pogled na prirodu kao pribežište od koruptivnog uticaja društva. U drugoj pesmi u knjizi, „Skoro nevidljiva” (“All But Invisible”), on posmatra „bolesnu muvu” i zalazeće sunce „ravnodušno prema tvojim nedaćama”. Žestoki udari vetra, prikazani kao mučiteljska, skoro sadistička sila, „Žele da te obore s nogu / I nateraju da pužiš bez krila / Nekom slabo osvetljenom ulicom dole / S ostalima kojima je sreća okrenula leđa”. U „Fatamorgani” (“The Mirage”) Simić se podsmeva romantičarskoj uzvišenosti (koju pesnici ove vrste često osećaju posmatrajući Alpe), dok ironično zamišlja „iz voza nadomak Čikaga / [...] planinu vrha prekrivenog snegom”. Njegova satira u narednoj „fatamorgani” prožima i helensku idilu: zamišlja kako vidi „zelenu livadu na kojoj su pasle ovce”, zaklonjenu zagađenjem iz „ogromnih čeličana”.

U Simićevoj viziji u *Nigde kopna na vidiku* naročito uznemiruju odsustvo ljudske empatije ili čak obične pristojnosti. U „Svi kasne” (“Everyone is Running Late”), „Evo mlade žene / [...] viče i maše rukama da dozove / vozača autobusa”, ali on „nestrpljivo daje gas”. U „Muzičkoj kutiji” (“The Music Box”) lirski subjekt zapazi neispravnu muzičku kutiju u raskošno nameštenoj kući u gradu „Koja danas tek tišinu svira” i pita imućne stanare da li mogu da čuju „beskućnicu kako / Smiruje uplašenog psića pored sebe / Dok im namešta postelju od prnja / Ispod mermernog stepeništa s kog su vaše slugе / Nekad svakodnevno ribale prljave otiske”. Ova pesma je jedno jedino retoričko pitanje u deset stihova koje izražava ogorčenost lirskog subjekta bezosećajnom ravnodušnošću stanara

¹ Prevod naslova i stihova iz ove zbirke preuzet je iz rukopisa prevoda Alena Bešića koji će biti objavljen tokom 2024. godine u izdanju Narodne biblioteke „Stefan Prvovenčani” iz Kraljeva. (*Prim. prev.*)

kuće. Ironično, oni su ostali bez dela svog imetka – sluge su otišle, muzička kutija ostala je nepopravljena – a ipak, uprkos neznatnom sužavanju jaza u bogatstvu, odgovor na Simićevo pitanje glasi „ne”.

Nigde kopna na vidiku konzistentno iskazuje očajan, distopijski pogled na svet. Jedna od poslednjih pesama, „Dođi, proleće” (“Come Spring”), koja govori o godišnjem dobu po pravilu povezanom s obnovom i ponovnim rađanjem, počinje stihovima: „Neka te ptičica na drvetu / Ne zavara ljupkom pesmom, / Grešni su se vratili iz pakla”. Dok je benevolentni Bog odsutan u ovoj knjizi, Sotona se javlja u više navrata, pa i u pomenutoj pesmi „Dođi, proleće”; „Jer mu u lukavosti nema premca, / Kao ni u beskrajnoj mržnji”. Šetajući po Jork Biču u Mejnu, državi poznatoj kao „zemlja godišnjih odmora”, Simić zamišlja da „uzburkani i nabusiti talasi / Ne bi imali ništa protiv / Da udave par nesrećnih ljubavnika”.

Ukoliko na mizeriju predstavljenu u ovoj knjizi odgovora ima, pesma „U lokdaunu” (“In the Lockdown”) nudi nam jedan iznenađujući: religiju. Svoj život u karantinu lirski subjekt poredi sa životom hrišćanskog isposnika, osobe koja se povlači iz svetovnog života kako bi u prostoru nalik ćeliji živela u molitvi i asketizmu. Subjekt tvrdi kako su ovi ljudi „Srećni u nekom skrivenom kutku / Gde su pronašli trajni mir / Povinujući se glasu u glavi / Koji im je govorio da samo tiho sede”. Namigujući istočnjačkoj duhovnosti, lirski subjekt zaključuje „Kako bi ih tišina naučila / Svemu što treba da znaju”.

U poslednjoj pesmi u knjizi, „Vetar je utihnuo”, subjekt ipak nastavlja besciljno da luta. Lišena podstreka ili jasnog ishodišta, kratka, dvokupletska pesma iskaz je tihe rezignacije:

Čamčiću moj,
čuvaj se.

*Nigde
Kopna na vidiku.*

Ton pesme i njeno mesto u knjizi takođe sugerišu da se subjekt približava smrti. Čamčić, ako ga shvatimo kao metaforu tela, ostaće na zemlji da luta dok duša anticipira nepoznato, za koje se samo možemo nadati kako će biti bolje od mesta oslikanog u zbirci *Nigde kopna na vidiku*.

(S engleskog preveo Dušan Vejnović)